

ВЕТЕРИНАРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЧНОГО ТВАРИННИЦТВА

В. Л. Бегас доцент, к. вет. н.,
Житомирський національний агроєкологічний університет

Ряд авторів повідомляють про недосконалість законодавчої бази в галузі органічного виробництва [3]. З іншої сторони варто відмітити, що останніми роками багато зроблено і в законодавчій базі і в організаційному аспекті. Ветеринарне законодавство в цілому за останні 5 років теж значно вдосконалилось і розширилось. Органічне виробництво в Україні останнім часом досить інтенсивно розвивається, охоплює нові галузі і при цьому виявляються нові аспекти, які на перших етапах були або неважливими, або на них просто не звертали уваги в зв'язку з наявністю більш суттєвих законодавчих та організаційних прогалин.

Метою роботи було шляхом аналізу інформації з відкритих джерел, власного досвіду та спостереження дати характеристику ветеринарного забезпечення органічного тваринництва.

В законі «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» (ст. 19, п.5) [2] принципи лікування описані досить поверхнево. Ретельніше вони викладені в «Детальних правилах виробництва органічної продукції (сировини) тваринного походження» та в «Детальних правилах виробництва органічної продукції (сировини) аквакультури» [4, 5]. Де вказано що, здоров'я тварин підтримується шляхом стимулювання їх природного імунного захисту від хвороб, зокрема регулярного вигулу, доступу до ділянок на свіжому повітрі та пасовищ, а також вибору відповідних кормів і методів господарювання. Застосування хімічних алопатичних ветеринарних препаратів або антибіотиків з профілактичною метою заборонено. Заборонено застосування речовин для стимулювання росту або продуктивності тварин, у тому числі антибіотиків, кокцидіостатів або інших штучних засобів для стимулювання росту, застосування гормонів та подібних речовин для здійснення контролю за репродукцією або з іншою метою. Перелік засобів для очищення і дезінфекції приміщень для утримання тварин, обладнання, посуду для тварин вказаний. Аналогічно потрібно створити реєстр для інших препаратів, які дозволені до застосування в органічному тваринництві. Родентициди (для застосування тільки у пастках) можуть використовуватися для знищення шкідників у спорудах та інших приміщеннях, де утримуються тварини. Пастки

повинні запобігати викидам родентицидів у навколишнє природне середовище і контакту родентицидів з тваринами. Пастки необхідно збирати після використання і утилізувати. Якщо, незважаючи на профілактичні заходи, спрямовані на забезпечення здоров'я тварин, тварини захворіли або поранилися, необхідно негайно розпочати їх лікування та в разі потреби ізолювати.

При цьому вказано, що ветеринарно-санітарне забезпечення утримання тварин здійснюється відповідно до вимог Закону України Про ветеринарну медицину [1].

Під час лікування тварин необхідно віддавати перевагу застосуванню фітотерапевтичних, гомеопатичних препаратів, мікроелементів та препаратів, використання яких дозволено під час органічного виробництва, перед лікуванням хімічними алопатичними ветеринарними препаратами або антибіотиками. Імунобіологічні ветеринарні препарати можуть використовуватися під час здійснення обов'язкових ветеринарно-санітарних заходів згідно із законодавством у сфері ветеринарної медицини. У разі використання ветеринарних препаратів необхідно дотримуватися періоду виведення лікарської речовини, зазначеного в інструкції, та збільшити час очікування у 2 рази, або на 48 годин, якщо такий період не зазначений.

У разі отримання твариною або групою тварин більше трьох курсів лікування хімічними алопатичними ветеринарними препаратами або антибіотиками протягом 12 місяців або більше одного курсу лікування, якщо продуктивний життєвий цикл тварин становить менше одного року, крім вакцинації, лікування від паразитів і застосування обов'язкових схем знищення збудників інфекції, такі тварини не можуть бути використані для виробництва органічної продукції (сировини) тваринного походження.

Такі операції, як накладення еластичних бандажів до хвостів овець, обрізання хвостів, підрізання зубів та дзьобів, видалення рогів, фізична кастрація тварин, проводяться у ранньому віці тварин з метою мінімізації страждань, забезпечення безпеки персоналу, який доглядає за тваринами, або покращення здоров'я, умов утримання чи гігієни тварин, підтримання якості продукції.

Будь-які страждання тварин, у тому числі під час хірургічного втручання, повинні бути зведені до мінімуму шляхом застосування анестезії та/або знеболювання.

Отже проаналізуємо більш детально використання ветеринарних препаратів. Ветеринарні медикаменти, препарати (ветеринарні лікарські засоби) — фармацевтична продукція: біологічні, рослинні, хімічні, хіміко-фармацевтичні, гомеопатичні та

інші лікарські засоби, призначені для тварин. Чинне законодавство України [1, 6] визначає порядок реєстрації ветеринарних препаратів. Реєстрації підлягають кормові добавки, премікси, готові корми. При цьому на сайті Державного науково-дослідного контрольного інституту ветеринарних препаратів та кормових добавок в переліку зазначено лише 2 гомеопатичних препарати. На яких же підставах застосовуються всі інші, якщо закон України «Про ветеринарну медицину» вказує ст. 67 п. 2. «Забороняється обіг ветеринарних препаратів, не зареєстрованих в Україні. У виняткових випадках при лікуванні непродуктивних тварин лікар ветеринарної медицини може застосовувати лікарські засоби у разі відсутності зареєстрованих аналогічних ветеринарних препаратів» [1]. Але ми маємо на увазі продуктивних тварин, а отже медичні препарати, якщо вони не зареєстровані в ветеринарній медицині, тут застосовувати згідно закону заборонено.

В органічному виробництві дозволені для лікування препарати рослинного і тваринного походження, але ніде не вказано, що ця рослинна чи тваринна сировина повинна бути отримана шляхом органічного виробництва. До того ж деякі препарати важко ідентифікувати на придатність чи непридатність в органічному виробництві.

Необхідно на законодавчому рівні впорядкувати правила виготовлення, державної реєстрації та використання засобів, призначених для ветеринарної медицини органічного тваринництва. Необхідно створити реєстр засобів ветеринарної медицини, дозволених в органічному тваринництві та стимулювати процедуру державної реєстрації вищевказаних препаратів.

Список літератури

1. Закон України "Про ветеринарну медицину" [Електронний ресурс] : редакція від 04.10.2018. – Режим доступу: – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2498-12>.
2. Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» [Електронний ресурс] : редакція від 10.07.2018. – Режим доступу: – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19>.
3. Курман Т. В. Проблеми законодавчого забезпечення виробництва органічної продукції тваринництва / Т. В. Курман // Підприємництво, господарство і право. Аграрне право. – 2018. – №12. – С. 153 – 157.

4. Про затвердження Детальних правил виробництва органічної продукції (сировини) тваринного походження. [Електронний ресурс] : постанова КМУ від 30 бер. 2016 р. № 241 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/241-2016-%D0%BF>.

5. Про затвердження Детальних правил виробництва органічної продукції (сировини) аквакультури. [Електронний ресурс] : постанова КМУ від 30 вер. 2015 р. № 982 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/982-2015-%D0%BF>.

6. Про затвердження положень про державну реєстрацію ветеринарних препаратів, кормових добавок, преміксів та готових кормів. [Електронний ресурс] : постанова КМУ від 21 лис. 2007 р. № 1349 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1349-2007-%D0%BF>.